

Q.P. Code : 36105

First Semester B.C.A./B.H.M. Degree Examinations,
November/December 2019

(CBCS Scheme - Freshers)

Language Sanskrit

Paper I - KUMARASAMBHAVAM - V CANTO,
GRAMMAR AND COMPREHENSION

Time : 3 Hours/

[Max. Marks : 70

Instructions to Candidates :

- 1) Answer in Sanskrit/Kannada/English.
- 2) Questions I, V and VI should be answered in Sanskrit only.

I. समीचीनम् उत्तरं लिखत।

(10 × 1 = 10)

Select and write the correct answer :

इतिहासं सुद्धरंस्तु एतेऽपि बर्णयन्तः :

1. कुमारसम्भवस्य कर्ता कः ?
(a) भासः
(b) भारविः
(c) कालिदासः
(d) महीदासः
2. कुमारसम्भवमहाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?
(a) अष्टाश
(b) दश
(c) षोडश
(d) सप्तदश
3. पार्वत्याः तपः प्रदेशः किमिति प्रचितः ?
(a) गौरीशिखरम्
(b) मेरुशिखरम्
(c) तुङ्गशिखरम्
(d) देवभूमिः
4. भग्नमनोरथा का ?
(a) सरस्वती
(b) शची
(c) पार्वती
(d) सावित्री
5. हिमवतः पत्नी का ?
(a) तिलोत्तमा
(b) मेना
(c) मालिनी
(d) रम्भा

Q.P. Code : 36105

6. पार्वती कुत्र अशेत ?
(a) स्थण्डिले (b) शय्यायाम्
(c) शिलायां (d) पर्णेषु
7. किं पावनं बभूव ?
(a) सरः (b) काननम्
(c) तपोवनम् (d) शिखरम्
8. किं न अन्विष्यति मृग्यते च ?
(a) सुवर्णम् (b) रत्नम्
(c) कलत्रम् (d) जलम्
9. शरीरबद्धः प्रथमाश्रमः इव कः भाति ?
(a) मुनिः (b) जटिलः
(c) सन्यसी (d) विष्णुः
10. मनीषिभिः किं साप्तपदीनम् इति उच्यते ?
(a) परिणयः (b) क्षेत्रम्
(c) युद्धम् (d) सङ्गतम्

II. द्वयोः प्रश्नयोः प्रबन्धरूपेण उत्तरं लिखत।

(2 × 10 = 20)

Write an essay on any **TWO** of the following :

ಯಾವುದಾದರೂ ಎರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಿರಿ :

1. कुमारसम्भवस्य पञ्चमसर्गस्य सारांशं लिखत।
Write the summary of fifth canto of Kumarasambhavam.
ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಐದನೇ ಸರ್ಗದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
2. पार्वत्याः तपश्चर्या विवृणुत।
Explain the practice of penance of Parvathi.
ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಃಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
3. कालिदासस्य देशकालकृतीनां विषये लिखत।
Write about the life, date and works of Kalidasa.
ಕಾಳಿದಾಸನ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

Q.P. Code : 36105

III. त्रयाणां श्लोकानाम् अनुवादं कृत्वा भावार्थं विवृणुत।

(3 × 4 = 12)

Translate and explain any **THREE** shlokas :

ಯಾವುದಾದರೂ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ :

1. तथा समक्षं दहता मनोभवं
पिनाकिना भग्नमनोरथा सती।
निनिन्द रूपं हृदयेन पार्वती
प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता॥
2. इति ध्रुवेच्छाम् अनुशासती सुताम्
शशाक मेना न नियन्तुमुद्यमात्।
क ईप्सितार्थस्थिरनिश्चयं मनः
पयश्च निम्नाभिमुखं प्रतीरपयेत्?॥
3. प्रतिक्षणं सा कृत्तरोमविक्रियां
व्रताय मौञ्जीं त्रिगुणां बभार याम्।
अकारि तत्पूर्वनिबद्धया तथा
सरागमस्या रसनागुणास्पदम्॥
4. शिलाशयां तामनिकेतवासिनीं
निरन्तरास्वन्तरवातवृष्टिषु।
व्यलोक्यन्नुन्मिषितैस्तदिन्मचै-
र्महातपः साक्ष्य इव स्थिताः क्षपाः॥
5. अयाजिनाषाढधरः प्रगल्भवाग्
ज्वलन्निव ब्रह्ममयेन तेजसा।
विवेश कश्चिज्जटिलस्तपोवनं
शरीरबद्धः प्रथमाश्रमो यथा॥

IV. द्वयोः वाक्ययोः सन्दर्भं विवृणुत।

(2 × 4 = 8)

Explain with reference to context any **TWO** of the following :

ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ :

1. तपः क्र वत्से क्र च तावकं वपुः?
2. पङ्कजं सशैवलासङ्गमपि प्रकाशते।
3. वदन्त्यपपौति च तां पुराविदः।
4. शरीरमाह्यं खलु धर्मसाधनम्।

Q.P. Code : 36105

V. संस्कृतभाषया उत्तराणि लिखत।

(5 × 1 = 5)

(a) पञ्चानां सन्धिं विभज्य नाम लिखत।

1. कृशोदरि	2. साम्येऽपि
3. तवास्ति	4. नन्वहम्
5. देवालः	6. तत्रैव
7. गुरुपदेशः	8. गणेशः

(5 × 1 = 5)

(b) पञ्चानां लकार-पुरुष-वचनानि लिखत।

1. इच्छति	2. वद
3. ययौ	4. करिष्यामि
5. अचायत	6. प्रसारयेत्
7. पठामः	8. वर्धताम्

(5 × 2 = 10)

VI. इमं परिच्छेदं पठित्वा प्रश्नानामुत्तराणि लिखत।

अस्माकं शरीरं पाञ्चभौतिकम्। यावत् आत्मा एतस्मिन् शरीरे तिष्ठति तावत् पुरुषो जीवतीति व्यवहारः। तस्मात् पुरुषस्य जीवितं चावति काले भवति स काल आयुः इत्युच्यते, तदुक्तं चरकेण शरीरेन्द्रियसत्त्वात्मसंयोगः आयुः। सत्त्वं च अत्र मनः। शरीरम् इन्द्रियाणि मनः आत्मा चेति एतेषां संयोगः चावति काले भवति स काल आयुः इति अस्यार्थः। तत्सम्बन्धि शास्त्रं आयुर्वेद इत्युच्यते। आयुः विन्दति अनेन इति अस्य निर्वचनम्। अयं च आयुर्वेदः अथर्ववेदस्य अङ्गम्। चरकसुऽत्रुतवाग्भटप्रभृतयः तत्र निपुणाः विराजन्ते।

प्रश्नाः

1. अस्माकं शरीरं कीदृशम्?
2. आयुः नाम किम्?
3. आयुर्वेदस्य निर्वचनं कथम्?
4. आयुर्वेदः कस्य वेदस्य अङ्गम्?
5. आयुर्वेद के निपुणाः?